

ták a legkiválóbb orvosok, tanárok, kik nyíltan a nővérek mellett foglaltak állást. Rövid időn belül elmozdították állásukból, egyszerűen kidobták őket.

* * *

Jó elüljáróink — számolva a társulat előrelátható jövőjével, — belátták, hogy egyelőre szó sem lehet annak gyarapításáról. A már sűrűn érkező nővérek számára pedig helyet kellett készíteni. Nehéz szívvel elhatározták tehát a szeminárium és jelöltiskola feloztatását. Éppen a márciusi beöltöztetés után voltunk, elég kicsiny volt a szeminárium. Ma reggeli 8 órakor adta tudatára a szemináriumnak igazgató nővérük azt a le-
sújtó hírt, hogy a társulat nincs többé azon helyzetben, hogy szemináriumot tartson a művek fenntartására, azért még ma el kell utaznia, akinek lehet. Általános hangos zokogás következett erre a megrendítő kijelentésre. Csakugyan el is utazott még aznap vagy másnap reggel majdnem mindnyája, csak a megszállt területekről valók maradtak, míg nagy nehezen megszerezhették útleveleiket. Éppily szomorú volt a felső házban tanuló 17 kis jelölt hirtelen elbocsátása. Egész délután nagy sírás és zokogás között készülődtek, s valamennyien egyszerre utaztak el, kora hajnalban.

(Folytatjuk.)

KÖZPONTI LAP.

Havi közlemények
a magyarországi irgalmasnővérek számára.

6. ÉVFOLYAM.

1920.

2. SZÁM.

TARTALOM: Ebredés-Megújulás. — A szent hivatás szelleméről. — Tiszteletreméltó Lujza Anyánk elvei. — A Központi ház krónikájából.

Ébredés-Megújulás.

(Folytatás.)

A szent hivatás szelleméről.

II. Űjüljunk meg szent hivatásunk szellemében!

A szent hivatás Istentől nyert égi ajándék, mérhetetlen kegyelem, mint megelőző cikkünkben tárgyaltuk. És e mérhetetlen kegyelem önmagában véve mégis meddő és hatástalan marad saját lelkünkre nézve, ha vele közre nem működünk. Dicső szent hivatásunkban elpusztíthatunk, sőt el is kárhozhatunk, ha a szent hivatástól várunk mindent, de a magunk részéről nem tesszük meg, amit Isten tőlünk kíván. Elrettenítő példa erre Júdás esete.

Egy-két hasonlattal még jobban megérthetjük ezt. Szent hivatásunk a *fa*; de a fának életet adó nedvét, mely fönmaradását és termését biztosítja, nekünk kell beleöntenünk. A szent hivatás Istentől nyert ingyen *talentum*; de megőrzését és kamatoztatását ránk bízta az Úr, nagy felelőség terhe alatt. A jó Isten

érdemünk nélkül adta meg nekünk a szent hivatás talentumát, de elvárja, hogy vele híven közreműködjünk, bele életet öntsünk, kamatoztassuk; elvárja, hogy komolyan sajátítsuk el szent hivatásunk szellemét, az alázat, egyszerűség és szeretet erényeinek buzgó gyakorlásával. Csakis így érheti el célját szent hivatásunk, idei és örök boldogulásunkra.

E szellem szent hivatásunk lényege, lelke és éltető eleme. Enélkül hiábavaló minden fáradozásunk, kárbavész minden erőlködésünk. *Tehát nem maga a szent hivatás, sem műveinek gyakorlása, sem pedig a szentruha hordozása tesz minket a szeretet igazi leányaióvá, hanem egyedül szent hivatásunk szelleme.* Minél nagyobb mértékben van meg bennünk ez a szellem, annál tartalmasabb, annál boldogítóbb, annál termékenyebb lesz erényben és szentségben hivatási életünk.

Miért van oly kevés szentéletű nővér társulatunkban? — Mert kevesen sajátítják el ezt a szellemet, kevés azok száma, akik öntudatosan, komolyan fáradoznak e szellem tökéletes elsajátításán. Pedig, kedves nővérek, ez az egyedüli, amit keresnünk kell a társulatban, ez a legelső és legfőbb kötelességünk a szent hivatásban. Kimondom bátran és őszintén: itt a nagy hiba részünkről, ebben van a sok bajnak a forrása, ez az oka, hogy oly kevés az erényünk, mert nem értjük meg s nem is törekszünk megérteni ezen legfőbb kötelességünket s még kevésbé váltjuk valóra. Hordjuk ugyan a szentruhát, gyakoroljuk szent hivatásunk műveit, de sokszor lélek és szellem nélkül. Nálunk sok minden csak külsőség, üres látszat, s azért javarészen értéktelen az örökéletre. A szentruhán kívül nem egy esetben semmiben sem különbözik a betegetek ápoló nővér a világi ápolónőtől, a tanítónővér a világi tanítónőtől. Sőt szégyenszemre be kell vallanunk, hogy sok világi egyén

ugyanazon munkakör teljesítése közben néha többet tud elviselni, több alázatossággal, nagyobb szeretettel és önfeláldozással végzi teendőit, mint a szeretet leánya. Ez pedig ugyancsak nem válik dicsőségünkre. Ébredjünk tehát s ne engedjük, hogy világiak szégyenítsenek meg itt s egykor az utolsó ítéleten.

Ismerjük el, hogy főképen az utóbbi években kevés kivétellel, hanyatlottunk szent hivatásunk szellemében. Aki mélyebben tekint bele hivatási életünkbe s megfigyeli minket hivatási ténykedéseinkben, cselekvésünk módjában, csakhamar észreveszi, hogy szinte idegenek vagyunk szent hivatásunkban. Alapvető erényeink öntudatos gyakorlásáról alig van szó közöttünk, jóformán még nevüket is elfelejtettük. Hogy milyen nemzetséghez tartozik valaki, nem ruhájáról, hanem nyelvéről ismerjük meg. A mi beszédünkéből is meggyőződhet bárki, vajjon a *szeretet igazi leányai*, avagy *idegenek*, vagy talán éppen *ellenségek* vagyunk-e a társulatban. Lássuk ezt közelebbről.

A *szeretet igazi leánya*, — ki szívvel-lelékkel ott hon van hivatásában, — érdeklődik annak minden mozzanata iránt; tud beszélni, lelkesülni hivatása érdekében. Szinte jól esik neki, ha mások is szóvá teszik, mert ez beszédének kedvence tárgya. S mert nála csakugyan a szív bőségéből beszél a száj, szavait tett is követi. Legfőbb gondja alapvető erényeink gyakorlása, s így élete is tartalmat önt minden egyes ténykedésébe. De sajnós, mily kevés az ilyen nővérek száma!

Fájón érinti az ember lelkét az általános tapasztalat, hogy mennyi, de mennyi üres tere-tere járja közöttünk. Milyen nagy azok száma, kik politika, háború, újságok, napi események s minden apró-cseprő világi hírek iránt a legmelegebben érdeklődnek, róluk napestig eltárgyalnak, elbeszélnek. De ha véletlenül a tár-

sulat érdeke, a szent hivatás vagy erényeink kerülnek szóba, akkor elnémulnak, ehhez nincs hozzászólásuk, ez nem érdekli őket, ezt a nyelvet nem értik. Világos, *de szomorú jele ez annak, hogy idegenek a társulatban.*

Most talán egyik-másik azt gondolja magában s talán ki is mondja: Nem lehet mindig szent dolgokról beszélni. A *mindig* és *soha* között igen nagy a hézag. Nem is kívánja senki, hogy csakis hivatásunkról vagy szent dolgokról beszéljünk. Ebben is az arany középuta az igazi. Hiba az, ha sohasem beszélünk róla, ha soha sines szavunk hivatásunk magasztalására. Pedig egész természetesnek kellene találnunk, hogy ilyen beszélgetéseket folytassunk. Nem beszél-e a kereskedő is legszívesebben üzletéről, a szakács a főzésről, a szabó a varrásról, stb.? Miért ne beszélnének mi is hivatásunkról és annak erényeiről, mikor ez a mi mesterségünk? Nem is gondolnók, mennyire nővelnék bennünk hivatásunk szellemét és szeretetét az ilyen kölcsönös, szívből fakadó beszélgetések. Akárhány nővértünk mondotta már, mennyire meg erősítette őt hivatásában egy-egy jó nővértől hallott ilyen épületes megjegyzés. Nem konferencia módjára kell ilyesmiről értekezni, hanem fesztelenül, természetesen, kedvesen.

Ha már baj az, ha idegenek vagyunk társulatunkban, mennyivel nagyobb baj, sőt veszedelem, ha mint *ellenségek* szereplünk benne, ha báránybőrbe bújt farkasok vagyunk. Kikről áll ez? Kik az *ellenségek*, kik az *farkasok*?

Ellenség az, aki kicsinylő, megvetést eláruló megjegyzéseivel lefokozza, csökkenti nővértársai szeretetét hivatásához; aki meggondolatlanul gáncsolja, kritika tárgyává teszi társulatunk szokásait. Például így beszél: Ha ezt tudtam volna, nem léptem volna be. Ha

még egyszer választhatnék, jobban meggondolnám a dolgot. Inkább nem is ennék, semhogy állva reggelizem, stb.

Élő farkas az, ki rossz tanácsaival mintegy kiöli nővére lelkéből a hivatás szellemét. Aki ilyenképen beszél: Minek tűr annyit? Lépjen ki! Ha én ily fiatal volnék, rögtön mennék.

Hát ez is lehetséges? Sajnos, de úgy van. Bizonyítja egy ily farkas áldozatának levele. Egy kilépett nővér mély elkeseredésében, keserű panaszok között írja: „Ha N. N. nővér nem jött volna házukba s nem biztat a kilépésre, még most is boldog volnék szent hivatásomban. Magamtól sohasem tettem volna meg ezt a szörnyű ballépést, melyet most örökre meg kell siratnom. Majdnem kétségbe esem!” — Nem ellenségek, nem élő farkasok-e az ily nővérek, kik ilyen szerencsétlenségnek okozói? . . .

Aki találva érzi magát és ezt a lelket öldöklő fegyvert a jövőben letenni mégsem akarja, azt szent Vince Atyánkkal kérjük: távozzék, mihelyt márc. 25.-én megnyílik számára hivatásunk édenkertjének ajtaja. Vonuljon ki akkor minden ellenség, minden élő farkas! Mert mindaddig, míg e veszélyes alakok benn vannak a társulatban, nem lehet szó igazi megújulásról közöttünk. Hálát adunk Istennek, hogy a kommunizmus ostorával már több ilyen árulót kiűzött körünkől. Hiszen amit 20 jó nővér jó példája felépít, azt egyetlen ily beszéddel leronthatja az ily ellenséges nővér. Mily óriási felelősség! Mentse meg tőle a jó Isten! Hogy ennyire ne súlydjunk, vigyázzunk nyelvünkre és újuljunk meg szívvel-lelékkel szent hivatásunk szellemében!

Ne szabjunk tehát határt törekvésünknek! Nem lehet itt szó öregebb vagy fiatalabb nővérekről; egyformán kötelesek vagyunk hivatásunk erényeinek buzgó

gyakorlására, még pedig a szemináriumtól kezdve, egészen a sírig.

Csupán kölesönös megértéssel, szeretettel és egyirányú törekvéssel hassunk egymásra a megújulás munkájában.

* * *

Most még arra a kérdésre kell megfelelnünk, miért oly fontos szent hivatásunk szelleme, és miért kell azt komolyan magunkévá tennünk?

Miért sajátítsuk el szent hivatásunk szellemét?

1. *Mert e szellem nélkül nincs célja ütlétünknek a társulatban.* Hogy valaki tanítson, betegeket ápoljon, főzzön vagy mosson, ahhoz nem szükséges, hogy a világot elhagyja, belépjen és a szentruhát viselje; azt világi ruhában, kint is megteheti. Tehát a józan gondolkodás is azt sugallja, hogy a szeretet leányának ezt másképen kell tennie. Nálunk a tiszttség nem *cél*, hanem csak *eszköz*; nem *födolog*, hanem csak *alkalom* a cél elérésére, a födolog gyakorlására. Nálunk az a cél, *milyen szellemben* végezzük tiszttségünket; a födolog, milyen mértékben sajátítjuk el hivatásunk szellemét. Ó, ha ehhez jól értenénk, milyen más élet volna közöttünk. Azért a szent hivatásban nincs is rangkülönbség tiszttség és tiszttség között, mert nem a *tiszttség* a fő, hanem *elvégzésének* módja.

Könnyebb megértés céljából lássunk itt két példát.

Sajnos, sok kedves nővérünk összetéveszti az esz-
közt a céllal, s azt gondolja: ha dolgainak fényesen végére jár, ha a szülők, tanfelügyelők meg vannak vele elégedve, az orvosnak nincs ellene panasza, akkor már minden jól van. Ugyancsak töri magát, hogy az emberek szemében kifogás alá ne essék; sokat fárad, sok dicséretet arat, de minden igyekezete mellett eszé-
ágában sincs, hogy az igazi alázat, egyszerűség és sze-

retet szelleme hassa át és szentelje meg ténykedéseit. Ennélfogva nem a szeretet igazi leánya, hanem csak szentruhába öltözött tanítónő, ápolónő stb. Lujza Anyánk szavai szerint torzkép az ilyen nővér, s inkább büntetésre, mint jutalomra méltó. Mily óriási önámítás ez! Mily keserű lélekkel fog az ily nővér halálos ágyán visszapillantani lefolyt életére, ha látja majd, hogy — bár sokat fáradt, — de éppen azt nem tette, amit leginkább tennie kellett volna: nem sajátította el a szent hivatás szellemét, így hiába élt a szent hivatásban, hiába hordta a szentruhát.

Lássunk most olyan nővért, ki nem téveszti össze a célt az eszközzel, aki minden tettében a födologra: az igazi szellem elsajátítására helyezi a fösúlyt. Bármilyen tiszttségben van, akár az iskolába, a betegekhez vagy a konyhába szőlítja az engedelmesség, át meg át van hatva az alázatosság szellemétől. Belátja ugyanis, hogy nem méltó arra, hogy ezt vagy azt a munkát elvégezze a jó Isten szolgálatában. A munkában nem válogat, mert tudja: bármilyen lealázónak látszik, a jó Istennél nem számít az. Örül a gondolatnak: amit tesz, Istenért, örök jutalomért teszi. Lelkében alázódik és kegyelmet kér, hogy neki tetszőn végezhesse munkáit. Ezen alázatos lelkülettel karöltve jár a szent egyszerűség, mely csakis a jó Istenre tekint. A legtökéletesebb szándék irányítja, csak Isten dicsősége lebeg szeme előtt. Mert nem emberekért, hanem Istenért dolgozik, serényen és buzgón lát munkájához, akár látják, akár nem. Isten iránti szeretete lelkesíti áldozatkészségre és lelki buzgóságra. Minden igyekezetével azon van, hogy Istent, szeretetének tárgyát azokkal is megismertesse és megszerettesse, akikkel érintkezik. Ha környezetében senki sincs, kit megnyerhessen Jézusnak, följánlja munkáit azokért, kik közvette-

nül fáradoznak a lelkek üdvén. Szóval, hivatásunk három erénye hatja át és szenteli meg összes ténykedését. Aki így él, így dolgozik, az a szeretet igazi leánya. Nincs is mitől félnie a halálban. Élete nem volt önámítás, hanem csupa valóság, csupa tartalom. Mily szép az ilyen élet, mily vigasztaló az ily halál! Mily dicső a jutalom, mely nyomában jár!

Érdemes tehát magunkévá tennünk hivatásunk szellemét, bármily áldozatába kerül természetünknek, Gondolkodjunk...

Miért sajátítsuk el szent hivatásunk szellemét?

2. *Mert ez a szellem határozza meg értékünket a társulatban Isten és emberek előtt.* De sok a téves felfogás és helytelen ítélet köztünk e tekintetben! Mint egyébként, úgy ebben is az emberek mérlegén latolgatjuk és határozzuk meg egymás értékét. Azt gondoljuk, és sajnós! néha ki is merjük mondani, hogy csak azok számottevő tagok a társulatban, akik műveltek, tanultak vagy magas rangból származnak. A löbbi igénytelen nővér mitsem ér. Ilyen hamis mérleggel mér a világ. Ez a logika az ő eszejárásának felel meg, de nem Isten szellemének és gondolkodásának. Szent Vince Atyánk biztosít minket, hogy társulatunkat maga Isten alapította; az ő szelleme és nézete irányadó tehát, nem pedig a világé. Már pedig Isten előtt mitsem határoz a rang, műveltség, tudomány, ha nem jár vele karöltve ugyanannyi alázatosság, egyszerűség és önzetlen szeretet. Dicső Alapítónk mindig félt attól, hogy társulatunkba oly egyének lépnek be, kik tudásuk vagy rangjuk miatt nem tudnak beilleszkedni egyszerű szellemünkbe. Ez lenne nézete szerint a legnagyobb szerencsétlenség társulatunkban. Legszívesebben hajlott atyai szíve az egyszerű, tanulatlan falusi leányok felvételére, mert át volt hatva szent Pál eme szavai-

tól: „*A világ felfogása szerint hitványakat és megvetetteket választotta ki Isten és a semminek látszókat, hogy azokat, kik valaminek látszanak, tönkretégye.*” (I. Kor. 1, 28.)

Isten előtt mitsem ér a tudomány, képzettség, stb. ha még hozzá felfuvalkodottsággal jár. Előtte csak a szív jóságának, nemességének, az alapos erényességnek van értéke. Ezen tulajdonságok pedig rendszerint az egyszerű, igénytelen lelkekben találhatók fel, nem pedig azokban, kik előkelőbb tisztségben, a világ szemeláttára szerepelnek.

A világ is — bár sokszor azokat dicséri, kik Isten előtt inkább gáncsolat érdemelnek, — alapjában véve igen helyes ítéllettel teszi mérlegére az Istennek szentelt személyeket. Tanusítják ezt ellentétes megjegyzései: Ez a nővér csakugyan sokat ér; egész lényén meglátszik, hogy él-hal hivatásáért. — Egy másik: Ennek is jobb lett volna kint maradnia a világban; ittléte fagarast sem ér!

Világosan látjuk ebből, mi ad nekünk értéket szent hivatásunkban: *az alapos erényesség.* A jó Isten is sok esetben egészen egyszerű, alázatos lelkeket választ ki nagy dolgok véghezvitelére; mintegy előnyben részesíti azoknál, kik többnek látszanak; őket használja eszközül terveinek megvalósítására, a tanultakat és képzeteket pedig nem ritkán mint alkalmatlan eszközöket mellőzi. Pedig talán több természetes jótulajdonság van bennük, mint az egyszerű növényekben, de hiányzik a legfőbb: szent hivatásunk szelleme; és ez teszi őket alkalmatlanná, hogy Isten irgalmának és szeretetének eszközei legyenek. Mily kegyelem, ha a nagy Isten kezében eszközök lehetünk dicsőségének előmozdítására. Pedig mindannyian, kivétel nélkül részesülhetnénk benne, hiszen szent hivatásunk célja ez; csak

komolyan tegyük magunkévá szellemét. Ezért érdemes fáradnunk! Gondolkodjunk...

Miért sajtáítsuk el szent hivatásunk szellemét?

3. *Mert ez a szellem alapja és feltétele boldogságunknak a társulatban.* Boldogságra teremtette Isten az embert, azért már természetünknel fogva szeretjük a boldogságot és jólétet. Mikor beléptünk, bizonyára mi is arra számítottunk, hogy a szent hivatásban megtaláljuk azt a boldogságot, amit a világban hiába keresünk. Nos, aki helyes úton-módon keresi, meg is találja, még pedig olyan mértékben, ami várakozását nagyban felülmúlja. Helyesen jegyzi meg szent Terézia: „Az Istennek szentelt lelkeknek egy nap alatt több az örömük és boldogságuk, mint amennyit a bűnösök világleletük folyamán élvezhetnek.” A szeretet hány meg hány jó leánya tehet erről élő bizonyosságot! Egyik-másiknak szíve szinte kicsinynek bizonyult az öröm és boldogság befogadására, amelyet hivatásában feltalál. Szent Vince Atyánk is említést tesz egyik jó leányáról, kinek halálos ágyán az volt egyedüli aggodalma, hogy túlnagy örömet és élvezetet talált a szegények szolgálatában.

Honnan van mégis, hogy a szeretet leányai közül igen sokan az ellenkezőről tanuskodnak? Ők a szent hivatásban öröm helyett ürmöt, boldogság helyett elkeseredést, lelki élvezet helyett unottságot találnak. Istenem, mily szánandók e törpe, kicsiny lelkek! Szinte érthetetlen, talányszerű ez a feltűnő ellentét! A szeretet egyik leánya lelkendezve áradoz az örömtől, végtelen boldog és megelégedett. Egy másik ugyanabban a hivatásban, ugyanabban a házban egyforma életmód mellett, a kegyelmek ugyanazon özőnében a vég-sőig elkeseredett, örömtelen, életűnt, majdnem kétségbeesett. Egyik a tökéletesség magas fokára jut el, a másik éppen csak, hogy talán el nem kárhozik.

Nos, keressük ez érthetetlen talány megfejtését. Lapozzunk az elhúnyt nővérek életében vagy nézzünk körül, kik az igazán boldog és megelégedett nővérek a társulatban? Azok, kikben megvan szent hivatásunk szelleme, vagy legalább komolyan fáradoznak megszerzésén. Az alázatos, egyszerű, szeretetteljes lelkek a boldogok. És minél nagyobb mértékben gyakorolják és sajtáíítják el ezeket az erényeket, annál nagyobb fokra hág lelkükben az öröm és boldogság. Világosan látjuk tehát, hogy *boldogságunk forrása csakis szent hivatásunk szelleme.*

Aki azonban elkerüli ezt a forrást, másból és másban keresi boldogságát, az bejárhatja tartományunk minden házát, sorra vehet minden tisztséget, mindenütt csalódásra talál, elkeseredést arat s a végén látnia kell, hogy minden törtétese mellett nagyon boldogtalan. Sokat töri a fejét, hogy miért ily boldogtalan, de az okot sohasem önmagában, hanem másban keresi. Az egyik házban nem értette őt meg és nem szerette a szolgálónővér, a másikban az orvos volt türelmetlen, a nővértársak irigyek. Egyszer a tisztség meg nem felelő, máskor meg környezete bosszantó. Szóval: mindenki hibás, csak ő az ártatlan. Pedig a hiba senki másban, csak önmagában, szellemének hiányában van. Íme, ez ennek a találynak a megfejtése: *Hivatásunk szelleme nélkül a társulatban sehohsem boldogulunk, de birtokában mindenütt a boldogság tengerére találunk.*

És kérdés: aki ilyen boldogtalan földi életében, boldog lesz-e halála órájában, és boldog lesz-e az örökévalóságban?... Azt csak a jó Isten tudja. Tehát sajtáí idei és örök boldogságunk érdekében tegyük magunkévá szent hivatásunk szellemét! Gondolkodjunk...

Miért sajtáítsuk el szent hivatásunk szellemét?

4. Mert ez a szellem alapja és feltétele szent fogadalmainknak és biztos záloga állhatatosságunknak. Mindnyájan tudjuk, milyen végtelen kegyelem a szent fogadalom, mily érdemszerző a fogadalmas élet, mennyi előnyben részesít már itt a földön, és milyen nagy jutalom jár nyomában a boldog örökkévalóságban. De nem szabad arról megfeledkeznünk, hogy ez isteni ígéretek csak úgy teljesednek rajtunk, ha szent fogadalmainkat buzgón gyakoroljuk és hűségesen meg is tartjuk.

Már most, ha tudatában vagyunk annak, mily nagy felelősséggel jár e szent ígéréteink megszegése, és tapasztaljuk, hogy nem könnyű dolog állandó és hűséges teljesítésük, az ember szinte keresi és kutatja az eszközöket, melyek segítségével biztosan célt érhet.

Nos, kedves nővérek, a leghatásosabb, sőt *egyedüli* eszköz Isten kegyelmén kívül szent hivatásunk szellemének elsajátítása, alapvető erényeink buzgó gyakorlása. *Ez a szellem a szent fogadalmak alapja.* Enélkül csak üres látszat a fogadalom, légvár, melyet a legelső nehézség és kísértés fuvalma rombadönt. Azért rendelte szent Vince Atyánk, hogy csak öt próbaév után tegyünk le a szent fogadalmakat, hogy előbb időnk és alkalmunk legyen a lársulat szellemének elsajátítására. És Etienne generális atya szigorú kötelességévé teszi minden szolgálónővérnek, hogy csak azon fiatal nővéreket ajánlja a szent fogadalmakhoz való bocsátásra, akik az öt év alatt komolyan fáradoztak e szellem elsajátításán.

Bátran állítom, hogy hivatásunk szelleme nélkül hiába tesszük le a szent fogadalmakat, sőt ajánlatosabb, hogy le se tegyük. E szellem nélkül a fogadalom csak elviselhetetlen teher lesz számunkra, melyet előbb-utóbb lerázni igyekszünk.

Vizsgáljuk meg a dolgot közelebbről.

Hogyan gyakorolhatja valaki a szent szegénységet, az engedelmisséget alázatosság nélkül? Aki nem alázatos, nem tűrheti a hiányt, az elégedetlen, zúgolódó; a legkisebb nélkülözés boldogtalanná teszi. De legkevésbé tudja áldozatul hozni ítéletét és akaratát, ha az engedelmisség megkívánja. A szüzi tisztaság lilioma szintén csak az alázatosság talajában teremhet meg; s ha az egyszerű őszinteség sövénye nem veszi körül, csakhamar prédául esik a gonoszléleknek, hivatásunk számos veszélye közepette. És hogyan szolgálhat a szegényeknek, betegeknek, a szeretet erénye nélkül? Ha az isteni tűz nem hevíti, ha ez a természetfölötti erő nem lelkesíti áldozatkésziségre; hamar ráún hivatására és szent fogadalmaira, leteszi a fegyvert, otthagyja hivatását, otthagyja isteni Jegyesét, esküszögő lesz, ha csak nem hittagadó. . . Számtalan eset bizonyítja, hogy — ámbár már sokan léptek ki szent fogadalmakban, — egyetlen egy sem volt köztük, akiben megvolt hivatásunk szelleme, vagy a törekvés, annak elsajátítására.

Ha tehát e szellem hiánya ily nagy szerencsétlenségnek lehet okozója, érdemes, hogy a jövőben komoly elszántsággal dolgozzunk megszerzésén. Még többet mondok! Nemcsak a szentfogadalmakat és a szenthivatást tesszük kockára alapvető erényeink, főképp az alázatosság mellőzésével, hanem még a hitet is elveszíthetjük a szent hivatásban. Élő tanubizonyságot tesz erről egy szerencsétlen kilépett nővérnek szegény édesanyja, ki szíve szomorúságában ezt írta: „Leányom nemcsak hivatását veszítette el, hanem még hitét is!” — Mily elretentő valóság! Hogy ilyen mérhetetlen szerencsétlenség ne legyen valaha osztályrészünk, minden erőnkől sajátítsuk el szent hivatásunk szellemét. Gondolkodjunk. . .

Miért sajátítsuk el szent hivatásunk szellemét?

5. Mert ezen törekvésünkkel tanusítjuk legszebben hálánkat a szent hivatás kegyelméért és a társulatban nyert számos jótéteményért. Nem is kíván tőlünk egyetlen hálánk fejében sem a jó Isten, sem a társulat.

Egyik polgári iskolánkban történt, hogy az évvégi bizonyítványok kiosztása alkalmával az egyik növendék szerfölött nagy örömet tanusított. Minthogy a leányka különben elég hidegvérű volt, az öröm e ritka kitörése feltűnt a nővérek, ki őt figyelemmel kísérte. Meg is kérdezte tőle: „Nos, Bözsi, minek örülsz olyan nagyon?” — Erre a leányka: „Apuskám azt mondta, hogy ha a számtanból a kettést egyesre változtatom, kifizetem tartozásomat. Azért örülök olyan nagyon!” — s tovább ugrándozott örömeiben. Mi ebből a tanulság? Milyen jók is ezek a szülők, és mily önzetlenek! Azért a sok költségért, melybe a leányka többévi neveltetése került az intézetben, ily keveset kívánnak tőle törlesztés fejében. S még ezt sem a maguk, hanem a leányka érdekében és javára.

Alkalmazzuk most magunkra ezt a példát. Mily értékes kegyelem a szent hivatás! Mennyi testi-lelki jóban részesülünk társulatunk kebelében, életünkben, de még halálunk után is! Mennyi anyagi áldozatba kerül eltartásunk, egészségünk helyreállítása, némelyikünk taníttatása, stb. stb. De mind e jótétemények törlesztése fejében sem a jó Isten, sem a társulat nem kíván tőlünk mást, mint törekvést és buzgóságot hivatásunk erényeinek gyakorlásában. Hozzánk is ilyképen szól mennyei Atyánk, földi helyettesei által: Ha magadévá teszed a szent hivatás szellemét s eddigi rossz jegyedet jóra javítod, lefizeted vele tartozásodat. Törekvésünk boldogító gyümölcseit pedig sem a jó Isten, sem az elüljárók, hanem mi magunk fogjuk élvezni itt és az örökkévalóságban.

Elgondolható, mily örömmel zárták keblükre azok a jó szülők törekvő gyermeküket, mikor az intézetből hazatért a szülői házba. Velünk is hasonlóképen van. Már itt a földön is, mily örömmel látják visszavisszatérni a központiházba a jó szellemű nővéreket. Kieffer anyánk életében olvassuk, mennyire örült anyai szíve, ha a nővérekben, — kikkel egyenkint beszélt, — megtalálta hivatásunk szellemét s mennyire szomorította, ha egyikben-másikban annak hiányát vette észre. Csakis ezen törekvéssel szerezhetünk elüljáróinknak örömet, és *semmi mással!*

Egyik-másik nővér talán úgy véli, hogy igen nagy szolgálatot teljesít a társulatnak és örömet szerez elüljáróinak, ha különórákat ad s szízeket keres, de emellett egyre önteltebbé lesz, keresményével kérdedik s követeli, hogy ennek fejében fölösleges igényeit kielégítsék. Ez igen téves felfogás! Ennek a külön szolgálatnak csakis úgy van értéke s csak úgy lehet rajta áldás, ha az engedelmesség és a társulat iránti szeretet és szerénység szenteli meg. Legyünk meggyőződve: több áldást hoz a házra az alázatosság erényének egyetlen ténye, mint 10.000 korona, amit az önhittség és kevélység szelleme megszenteltelenített. Csakis erényünkkel és komoly erényre törekvésünkkel szerezhetünk örömet Istennek és elüljáróinknak. Ezt pedig kivétel nélkül megtehetjük.

Ha csekély a képzettségünk és nem tudunk nagy dolgokra vállalkozni, azt nem is kívánja senki. Ha betegesek vagyunk és nem tudjuk úgy ellátni dolgunkat, mint szeretnők, az is elfogadható mentség. De hogy nem tudja gyakorolni az alázatosságot, egyszerűséget és szeretetet, azt senki sem állíthatja.

Ha már Isten földi helyettesei is mindig örömmel fogadják a szeretet igazi leányait, mily boldogan ölelik

majd szívükre szent Alapítóink azon leányaikat, kik magukévá tették hivatásuk szellemét, vagy kik eddigi rossz jegyüket kijavították. Csatlakozzunk ezekhez! Nem bánjuk meg. Gondolkodjunk és határozzunk!...

* * *

Ha ilyformán megfontoltuk, hogy hivatásunk szelleme csakugyan idei és örök boldogságunk feltétele s enélkül önámítás egész életünk, önkéntelenül ez a kérdés villanik meg agyunkban: Honnan van e szellemnek ily nagy ereje? A *Központi Lap* erre a kérdésre is megfelel: *Ez a szellem Jézus szelleme*. Tőle van szépsége, ereje, természetfölötti értéke. Dicső Alapítóink az isteni Mestertől lesték el, tőle tanulták e szellemet s hagyták nekünk örökségül. Azért sohasem szabad elkülöníteni az édes Jézust törekvésünktől. Csakis Reá tekintve, az ő követésében, utánzásában találjuk meg szent hivatásunk helyes megoldását. Erre kötelez szent szabályunk első fejezete is, mikor világító fáklya gyanánt elénk tűzi hivatásunk főcéljaul: „*Szeressék és kövessék a mi Urunk Jézus Krisztust, a szeretet forrását és példaképet, s szolgáljanak neki testileg és lelkiileg a szegények személyében, legyenek azok akár betegek, akár gyermekek, akár foglyok vagy olyanok, kik szegénységüket megvallani szegyenlik.*

Szent szabályunk itt ugyan csupán az Úr Jézus szeretetét tünteti fel követésére. De magától értetődik, hogy a szeretetnek ilyen terjedelemben és ilyen módon való gyakorlása lehetetlen, az alázatosság és egyszerűség erényének mellőzősével. Ez a két erény tehát a szeretet velejárója a szegények szolgálatában. Szeressük és kövessük tehát az édes Jézust hivatásunk erényeinek gyakorlásában. Mily fönséges cél, mily egyszerű hivatás! Jézus, az igazság napja, fényt derít úta-

inkra. Jézus, az erős Isten, erőt is ad követésére. Ha e három erény gyakorlása itt-ott áldozatunkba kerül, nehezünkre esik, tekintsünk Jézusra, a mi dicső mintaképünkre. *Mindent szeretetből Jézusért, saját érdekében!*

Befejezésül hallgassuk még meg, mit kívánnak tőlünk szent Alapítóink szent szabályunk I. fejezetének 4. pontjában. Lényege ez: *Végezzenek mindent az alázat, egyszerűség és szeretet szellemében. S mintegy parancsképen teszik hozzá: Ezt a szándékot reggelenként és minden jelentős ténykedés előtt meg kell újítaniok.*

Hogyan kell ezt értenünk? Bármilyen munkához fogunk, gondoljuk magunkban: Nem vagyok méltó, hogy ezt vagy azt végezzem, mert nem a világ, hanem Isten szolgálatában teszem. Neki szolgálni pedig a kerubok és szeráfok is dicsőségnek tartják. Ebből kifolyólag mindent a legtisztább szándékkal: Isten dicsőségeért, a lelkek javára, szeretetből Jézusért végezzünk. Ha mindennap, — vagy legalább olyankor, mikor nehezünkre esik valami, — megújítanók e szándékot, mennyire növelné ez is lelkünkben szent hivatásunk szellemét! Nem is oly nehéz ezt megszokni. Még hozzá sok lelki boldogsággal is jár, mert a nagy Isten nem engedi, hogy nagylelkűségben felülmúljunk. Csekélyke törekvésünket már itt a földön isteni bőkezűséggel jutalmazza. S mit várhatunk majd egykor az örökkévalóságban, ha szent szabályunkat híven teljesítve *követjük az édes Jézust az alázat, egyszerűség és szeretet ösvényein*, ha magunkévá tesszük szent hivatásunk szellemét!

(Folytatjuk.)

Tiszteletreméltó Lujza Anyánk elvei.

(Folytatás.)

4. Betegség.

1. A test betegsége előnyünkre válik, ha Isten iránt való szeretetből viseljük, kivált pedig akkor, ha énünk nemesebb része: a lélek, egészséges.

2. Mennél inkább leveri a betegség a testet, annál inkább emelkedjék magasba a lélek a türelem és megnyugvás szárnyaiban, bensőleg gyakorolva ez erőnyeket.

3. A beteget bátorítsa a gondolat, hogy ez állapotokkal — ha Isten szent akarataként fogadják betegségüket, — Istent a legkiválóbb módon tisztelhetik.

4. Mennyei Atyánk legjobban tudja, mi válik javunkra. Szent tetszése szerint sanyargat, majd megvigasztal. Ha tökéletesen szeretnők őt, semmi sem aggasztana, mert teljesen megnyugtatna minket a tudat, hogy szeret minket és javunkat akarja.

5. A betegség meggátolhat minket a korai fölkelésben, böjtölésben és egyéb bünbánati cselekedetben; de nem akadályozhatja meg, hogy szívélyesek, alázatosak ne legyünk, s hogy türelemmel el ne viseljük a velünk leginkább ellenkező természeteket is.

6. Fogadjuk nagy szívvel, ha a cselekvés színterét a szenvedésével kell fölcserélnünk. Használjuk föl inkább arra, hogy ezzel is a földiek fölé emelkedhessünk. Gondoljuk meg: Isten akarata ez, hogy — miután felebarátainkért már eleget dolgoztunk, — most végre előkészüljünk a mennyei hazába vezető útunkra.

7. A semmittevés gondolatának gyötrelmében jusson eszünkbe, hogy most tisztelhetjük az Isten Fiát abban a készségében, mellyel a templomot elhagyta, ahol pedig mennyei Atyja dicsőségére dolgozott. De engedelmeskedett szűz Anyjának és szent Józsefnek és hosszú évekre alázatosan az ácsműhelybe rejtőzött, mert ebben látta mennyei Atyja akaratát.

8. Kérem beteg nővéreinket, időnkint emelkedjenek fel lélekben Istenhez és ajánlják fel szenvedéseiket a megfeszített Üdvözítő kínjaival egyesülten, a köznyomor enyhítésére.

5. Bizalom.

1. Bárhol legyünk, Isten velünk van; nincs tehát okunk a búsulásra.

2. Az Úr több bizalmat, mint tehetséget vár tőlünk. Ez a bizalom irányítsa eszünket minden tettünkben.

3. Sohase aggódjunk azon, hogy mi lesz velünk. Inkább erősítsük meg lelkünket a szeretetben, mely az isteni Gondviselésbe helyezett bizalmunk gyümölcse.

4. Amit Isten akar, az annak idején meg fog történni.

5. Ne bántson bennünket, ha nem érzünk vigasztalást a nyugodtan fogadott szenvedésben. A jó csak lépésről lépésre jön.

6. Már nem Istennek szolgálunk, ha túlságosan gyötrődünk azon, hogy neki szolgálhassunk. Ő a béke Istene és azt akarja, hogy lelkünk nyugalmában és békéjében szolgáljunk neki, várva szent akaratának megnyilatkozását.

7. Isten szelleme nem tűri meg az ilyféle gyengeséget: „Mit mondanak majd az emberek! Miért mondják ezt vagy azt?” — Aki így beszél, abban még nem lakozik Isten lelke.

8. Minél nehezebb valamely munka, annál inkább várhatjuk Isten segítségét, ha iránta való tiszta szeretetből vállaltuk magunkra.

9. Isten sohasem távozik tőlünk, ha csak mi el nem távozzunk tőle azzal, hogy kevésbé visszonozzuk szeretetét.

10. Minél kevésbbé keres emberi vigasztalást, annál inkább eltölti az Úr vigasztalása a benne bízó lelket.

6. Buzgóság.

1. Isten azt akarja, hogy felebarátunknak ne csak testileg szolgáljunk, hanem mindent elkövessünk, hogy lelke üdvösségét előmozdíthassuk.

2. Szent buzgósággal és örömmel oktassuk a Krisztus vérevel megváltott kicsinyeket, hogy azután örökre áldják és dicsőítsék az Urat.

3. Áldjuk és magasztaljuk Istent azon dicsőségért, amelyet irgalmassága azok számára készített, kik mások lelki üdvén fáradoznak.

A Központiház krónikájából.

(Folytatás.)

Az első, legsürgősebb kérdés tehát úgy ahogy meg volt oldva; nővéreinknek helyet tudunk adni az első lélekzetvételhez... De aztán? ... Mit kezdjünk itt 400 nővérrel? Hiszen egy-két nap alatt fölemésztk összes élelmiszerkészletünket! A beszerzés pedig nagyon nehéz és körülményes, nem is számíthat élelmi jegyre, aki nem dolgozik az állam szolgálatában! Sürgősen gondoskodni kellett tehát a jövőről. De hogyan, miképen? Beálljanak-e a nővérek világi házakhoz, iparosokhoz, szolgálatba? Hazamenjenek-e hozzátartozóikhoz? A külföldi származású nővérek esetleg kérjenek-e fölvélt külföldi tartományokban, mint közülök sokan óhajtják? Avagy fogadják el a pótrendelet feltételeit és menjenek vissza a kórházakba? — Ez volt az a négy lehetőség, amelyek közül választani kellett.

Különösen az utolsó kérdés okozott sok fejtörést drága elüljáróinknak. Visszamenjenek-e a nővérek a kórházakba? Az orvosok könyörögnek, hogy jöjjenek. Sokan, igen tekintélyes és tiszteletreméltó egyének, maguk ft. lazarista uraink is erősen biztatják rá őket. Sajnos, a nővérek közül többen távozáskor kijelentették a kórházi alkalmazottak előtt, hogy szívesen visszamenének világi ruhában. Hogy tehát e nagyfotosságú

kérdésben a jó Isten akarata szerint döntsenek, nt. vizitátornónk délutánra rendkívüli tanácsot hívott össze a retraite-teremben, melyen a rendes tanácsstagokon kívül a kórházak szolgálónővérei és néhány idősebb nővére is hivatalosak voltak, továbbá ft. Guszich és Báthora urak.

Ft. atyánk először felolvasta a pótrendeletet. Aztán előadta az érveket, amelyek mellette és ellene szólnak, hogy a nővérek visszamenjenek a kórházakba. Legfőbb indítóknak mellette azt említi föl, hogy a nővérek fogadalmak értelmében kötelesek volnának a szegények szolgálatában megmaradni. Így legalább némileg közös életet folytathatnak, szolgálónővérük felügyelete alatt állhatnak. A szentruhát így is, úgy is le kell tenniök.

Például említi föl a francia forradalmat, mikor a generális anya felszólította a nővéreket, hogy — ha a szentruha árán megmaradhatnak hivatási munkakörükben, — hozzák áldozatul. Ellene szóló okok, hogy a szentruha letételével a nővérek bizonyára szabadabban fognak viselkedni, az orvosok is megkívánják majd tőlük azt, amire a szentruhában nem vállalkoztak. Talán a társulati gyakorlatokat, szentmisét, szentáldozást is nélkülözniök kell, de nem baj; ez lesz a tűzpróba, melyből az arany és a salak kiválik majd.

Most a nővéreknek egyenkint szavazniok kellett, mit tartanak jobbnak: visszamenni a kórházakba világi öltözetben avagy hazamenni hozzátartozóikhoz?

A gyermekkórházi szolgálónővér kijelentette, hogy ők mindnyájan szívesen visszamennek a kórházba, mert világi ápolónő egy sincs náluk, s így mi akadályos sincs annak, hogy tovább is szépen együttmaradhassanak és lelkigyakorlataikat is megtartsák a világi öltözetben. Orvosaik egytől-egyig derék urak.

A rókusi nővéreknek is minden tiszteletet és előnyt ígért az új igazgató és „bizalmi főnöknő”, ha visszamennek.

A klinikai szolgálónővér kijelentette, hogy a tanár urak könyörögnek, hogy — bárha világi ruhában is, — de tartsanak ki a nővérek betegek mellett. A kórházi gondnok is biztosította őket, hogy megtarthatják lakásukat és mindennap hallgathatnak szentmisét.

A Szent-István kórházat gondnok-nővérünk képviselte. Az összes nővérek nevében kijelentette, hogy ők semmi esetre sem mehetnek vissza, mert annyi keserű sértésben és bántalmazásban volt részük, hogy tűrhető bánásmódot világi ruhában sem remélhetnek, azután pedig a személyzet kicsapongó, erkölcstelen életmódot folytat, amit a nővéreknek így még közelebbről kellene szemlélniök.

A szolg. nővérek után a nővértársak kerültek sorra. Ezek — nagyobb részét külföldiek lévén, — inkább hazájokba kívántak visszatérni, abban a reményben, hogy a grazi vagy porosz tartományban felvételt kapnak, s ott megőrizhetik hivatásukat és a szentruhát. Néhányan tárgyaltak is már a német konzullal, ki a jövő hétre külön vonatot ígért nekik. A nővérek kisebb része hajlandó volt arra, hogy visszamenjen a kórházakba. A ft. urak, különösen Guszich úr szintén errelkesítette őket, a szegények szolgálatára és az együttmaradás előnyeire hivatkozva.

Nt. vizitátornónkból inkább az anya beszélt. Szavaiól látszott, hogy félti nővéreit a sok veszélytől, melynek ki vannak téve, ha mint világi ápolónők beolvadnak a többi, *igazán világi* ápolónő közé. Aggódott amiatt, hogy ha — mint a pótrendeletben áll, — a kórházi gondnokság látja el őket civilruhával, akkor ez rendelkezik velük más tekintetben is. Hiszen a pót-

rendelet nyíltan ki is mondja, hogy a *bizalmi főnöknő* osztja be munkájokat, a szolgálónővér jogkörét tehát nem ismerik el többé, még kevésbé a felsőbb elüljárókét. A szolgálónővér legföljebb úgy maradhat meg a kórház szolgálatában, mint a többi nővér, hogy tisztséget vállal. Kérdés tehát, meddig fognak a nővérek tőle tanácsot, engedélyt kérni, amint egy jó nővérnek civilben is tenni kell? — Azután a nővérek nagy fizetést kapnak, és pedig kiki saját kezébe. Rendelkezniök is kell vele, hogy fenntarthassák magukat. Hogyan egyeztetik ezt majd össze szegénységi fogadalmukkal? Általában olyannak mutatkoznak a körülmények, hogy a jó szellemet aligha lehet majd megőrizni a nővéresaládokban.

Azt javasolja tehát, hogy e tekintetben teljes szabadságot engedjenek a nővéreknek. A külföldi nővérek kiutazhatnak. Bár mindannyian velük mehetnének! A kik szívesen visszamennek a kórházakba, menjenek Isten nevében. Igyekezzenek megőrizni hivatásuk szellemét és bízzanak Isten kegyelmében. De szabadságot kell engedniük azoknak is, akik irtóznak a gondolatól, hogy mint világi ápolónők működjenek tovább, vagy pedig nem éreznek magukban elég erőt, hogy szembeszálljanak a veszéllyel, azért inkább hozzátartozóiknál akarják bevárni a jobb idők visszatérését. Ebben a csoportba tartozott a fiatal magyar nővérek legnagyobb része, s ezeknél tényleg ajánlatosabbnak látszott, hogy a szülői szárnyak oltalma alá kerüljenek, semhogy — kiszakítva a társulati elüljárók hatásköréből, — fiataláguk áldozataivá legyenek.

Miután a jövőt nem lehetett előrelátni, drága elüljáróink csakugyan nem vállalhatták magukra azt az óriási felelősséget, hogy ők döntsének a nővérek sorsa felett. Tekintettel arra, hogy a tanácsköztársaság az

összes szerzetesrendek és társulatok feloszlatását tervbe vette, a nővérek teljes szabadságot kaptak, hogy kiki maga határozzon ebben a fontos kérdésben.

A tanácskozás eredményeképpen a nővérek kisebb része visszament a kórházakba, és pedig a Szent-Rókus, Jánoskórházba, Gyermekkórházba és Klinikára. A Szent-István, -László és -Margit kórházra senki sem vállalkozott, hanem inkább az előbbiekhöz csatlakozott. A külföldiek legnagyobb része az elutazás mellett határozott, a magyar honosok közül pedig nagyobb része haza készült, kiki családjába.

* * *

A központiház varrészobájában, — hol serény kezek évek óta nagy szeretettel készítették drága szentruhánkat, — most furesa kilátás van. A szentruha eltűnt, és helyette világi ruhát varr minden kéz, amelyik csak varrni tud. Nyüzsögnek a nővérek. Egyik szab, másik gépel. Ez tanácskozik, hogyan alakíthatná át alsószoknyáját felsővé, az már szab is magának kabátot új szentruhaszövetéből.

Közben-közben bekerül egy-egy ruhakosár, ócska kabáttal, viselt ruhákkal, kendőfélékkel, amiket vagy a jelöltektől vagy a padlásról hoztak le. Ajándék is került hozzá a jószívű szomszédoktól, és most közprédára tételik, hogy kiki vegye belőle, amit használhat. Van most vásár a kosarak körül!

A titkárságban pedig megkezdődött a napokig tartó szomorú munka: az égetés. Eleinte csupán azt égettük el, amit a beállható jobb fordulat esetén könnyen pótolhattunk volna, de most nem szívesen bízunk idegenekre. Később említeni fogjuk, hogy a kényszerűség hatása alatt roppant szellemi értékeket kellett a lángoknak áldoznunk.

Mindenfelé a pusztulás előnyomai látszanak. Megnyílnak a könyvtárszekrények ajtai is, és minden beöltözött és szemináriumi nővér engedélyt kap, hogy egy-két szép könyvet kivihessen magával, nehogy itt maradjon a barbár kommunisták birtokában, akiknek főgondja a vallásos tartalmú könyvek elpusztítása a föld színéről.

Márc. 29. Szombat. Ma reggel az előzőtt kórházi nővéreknek hosszú pihenőjük volt, miért is a jó Báthora ft. úr 8 órakor tartott nekik külön szentmisét. Ez a jó ft. úr igazi atyai, tevékeny szeretettel viseltetett a nővérek iránt, s ezt leginkább akkor mutatta ki, ha bajban voltak. Ilyenkor mindent megtett, hogy vigasztaljon, bátorítson. Most is résztvevő szívének sugallatát követte, mikor a szentáldozás előtt kifordult az oltárnál, és szeretetteljes beszédet intézett az otlevő nővérekhez. A beszéd veleje körülbelül ez:

„Mikor önöket most itt látom, kedves nővérek, az első keresztények jutnak eszembe. Ők is, — menekülve az üldözések elől, — a katakombákban gyűltek össze, ahol az Úr Jézusnál, a szentáldozásban kerestek vigasztalást és erőt szenvedéseik elviseléséhez. Hogy önöket elűzték a kórházakból, ez a világ jutalma; így fizet a világ. De hátra van az égi jutalom. A jó Isten majd másképpen fizet meg önfeláldozó életükért, a boldog örökkévalóságban. Nem szánaokozom rajtuk, hanem inkább boldogoknak mondom, mint az Úr Jézus is mondotta: *„Boldogok, kik üldözést szenvednek”*. . . Nem bánkódásra, hanem örvendezésre van okuk. Ha tehetném, nem a kezét, hanem a lábát csókolnám meg minden nővérnek. Viseljék el ezt a nagy megpróbáltatást hálás szívvel, fogadják el a jó Isten kezéből és keressenek vigaszt és erőt a szentáldozásban az édes

Jézusnál, kinél mindig szíves fogadtatást és édes ott-hont találunk. Amen.” —

* * *

Délelőtt nt. vizitátornőnk Klotild nővérrel elment a városházára Weisz titkárhoz, azaz most már fővárosi biztoshoz, hogy a kórházakból kiűzött idős és rokkant nővérek számára segélyt kérjen, és a kórházakba visszatérni szándékozó nővérek részére legalább külön lakást biztosítson. Weisz készségesen megajánlotta, hogy a beteg nővéreket majd együtt egy kórterembe gyűjtik és gondosan ápolják. Eszerint világiak kezébe kerüljenek? Nt. vizitátornő ezt megköszönte s arra kérte a biztost, hogy engedjék őket központi házukba szállíttatni, majd mi magunk ápoljuk őket, a város pedig fizessen értük kis tartásdíjat, amit — úgy hisszük, — hosszú éveken át végzett fáradságos munkájokkal ugyancsak megérdemelték. Weisz erre is készségesen ráállt, s megígérte, hogy a beteget autókon szállíttatja központunkba. Ezt rövidesen meg is tette. — Weisz még megkérdezte, visszamenek-e a nővérek a kórházakba? Nt. vizitátornő azt válaszolta, hogy ezt teljesen a nővérek választására bíztuk, de kéri, hogy számukra okvetlenül külön lakást, vagy legalább külön hálótermeket biztosítson, ahová világiak be nem mehetnek. Ezt is nagy jóakarattal ígérte meg és a visszatérő nővéreket a legelőzékenyebb bánásmódról biztosította.

Ki merete volna akkor gondolni, hogy a nővérek kiűzése a kórházakból Weisznek egy hallatlanul merészen kockáztatott játéka volt?! Hogy a kifogás, amelylyel a fővárosi tanácsban már februárban lázított a nővérek megtartása ellen, — hogy t. i. a harcterekről hazajött 2000 világi ápolónő elől veszik el olesón

a kenyeret, — hazug mese? Hogy most, mikor itt volt az alkalom, hogy 2000 ápolónőnek kenyeret adjanak a kezébe, azok *sehol sincsenek* és Weisz most fűhöz-fához kapkod, hogy a nővérek az elhagyott betegekhez visszatérjenek?... Mindezt az isteni Gondviselés végtelen bölcsességében elrejtette drága elüljáróink szeme előtt, ő tudja, miért. Sokat imádkoztunk, sírtunk, gondolkoztunk ez ügyben; biztosra vehetjük tehát, hogy úgy volt legjobb, mint ahogyan volt.

A városházáról a szociális missziótársulat irodájába ment nt. vizitátornőnk. E társulat nővérei ugyanis ajánlkoztak, hogy főlzabadult nővéreink számára foglalkozást szereznek, és pedig a kormánytól kikért földmunka vállalatban, mellyel az éhező főváros élelmiszerkészletét gyarapítják. Tényleg kaptak is a kormánytól a főváros közelében fekvő üres telkeket, amelyek megmunkálásához sok munkáskéz kellett. Itt dolgoztak később napszamos munkában ft. Tutz és Köhler lazarista urak is. Nővéreink közül is soknak lett volna kedve végső felosztás esetén e nyugodt s a kormány zaklatásain kívül fekvő kertész munkával keresni meg kenyérét, de — Istennek hála! — nem lett rá szükség.

A missziósnővérektől a tanácsköztársaság elnökéhez: Garbai Sándorhoz ment nt. vizitátornőnk, hogy legfelsőbb helyen egyenesen megkérdezze, mi a tanácskormány szándéka velünk, hogy további intézkedéseiben aszerint igazodhassék. Az elnök éppen tanácskozáson levén, nem beszélhetett vele személyesen, hanem Kálmán nevű titkárával. Kérdéseink ezek voltak: 1. A rendi ruhát általában viselhetjük-e? — Felelet: „Rövid időn belül nyilvánosságra jön a rendelet, mely szerint minden szerzetesi ruha viselése tilos, mert a régi rendszer szimboluma.” — 2. Kötelesek-e a nővé-

rek közül azok, akik a társulat kormányzati munkáját látják el, — ami magában is teljesen lefoglalja idejüket, — még kenyérkereseti munkát is vállalni? — Felelet. „Okvetlenül, mert a nővérek a tanácsköztársaság alkalmazottjai lesznek, kikkel az állam rendelkezik; elüljárókra tehát nem lesz többé szükség.“ — 3. Számíthatunk-e engedélyre, hogy a munkaképtelen nővéreket központi házukba gyűjtsük, itt ápoljuk és keresetünket velük megosszuk, azon nővérek pedig, kiknek nincs otthonuk, szintén itt lakjanak? — Felelet: „Ha ilyen célt szolgál a központi ház, az előtt meghajolunk.“ — És újból hangsúlyozta, hogy az ápolónők, tanítónők és bárminő foglalkozásban levő nővérek állami alkalmazottak lesznek, kikkel csak az állam rendelkezhetik. — 4. Fognak-e bántani minket vallásos meggyőződésünkért? — A felelet megnyugtató volt: „A vallás privát ügy, kiki imádkozhat, amennyit akar.“ —

Ezek után, főleg a harmadik kérdésre kapott választól kissé megnyugodva, nt. vizitátornónk hazajött. Szíve azonban úgy telve volt fojtó fájdalommal, hogy az egész úton feltartóztatlanul omlottak könnyei, s minél inkább igyekezett uralkodni magán, annál bővebben hullottak. A villamosban csendes részvétellel néztek az emberek.

Itthon a hallottak után mindnyájan új reményre gerjedtünk. Ha csak együtt maradhatunk a központban drága elüljáróinkkal, mindent könnyen elviselünk majd, ami kívülről ránkzúdul. Szebbnél szebb terveket szőttünk tehát, hogyan fogunk kijárni kenyeret keresni és esténként boldogan hazajönni a központba, mert hiszen itt lesz az otthona annyi nővérnek, ahány csak belefér. Itt tartjuk majd összes idős és beteges nővéreinket Pilisabáról és a kórházakból, s míg egyesek ittmaradnak, hogy ápolják, gondozzák őket, a

többi megkeresi számukra is a mindennapi kenyeret. Egyesek majd háztartási munkára vállalkoznak privát családoknál, mások rajzolással, privát órákkal avagy iroda megkeresi munkával szándékoznak pénzt szerezni a közös háztartás számára, aszerint, ki mire érez magában erőt és képességet.

* * *

Ma beérkeztek az összes kórházi nővérek, azok is, akiknek a műtők és raktárak átadása miatt még ott kellett maradniuk. Napok óta érkeznek a magasan föl rakott társzekerek is; hozzák százával a kék zsákokat, a társulat bútorait, kegytárgyait, kápolna felszereléseit. A kocsik tartalma lekerül az alsó nagy üvegtérembe, ahol már járni sem lehet, hanem csak mászni a temédek holmi tetején. Van itt minden a világon. Templom-felszerelés, ágynemű, edény, kornettpléh, könyvesládák, ruhaneműek, cipők; szóval, az oltártól kezdve a cipőpertliig minden értékes és értéktelen dolog. Közben-közben ott hemzsegnek a nővérek, kiki keresve a maga zsákját, hogy hirtelen távozás esetén magával vihesse a legszükségesebbet. Így aztán a hálótermekben is nő és szaporodik a zsákok és csomagok halmaza.

Jóságos vizitátornónk, mint igazi jó anya, tengernyi gondja és bánata közepette azt is nagyon szívéen hordta, hogy a nővérek minden szükségessel el legyenek látva, amennyire a társulat javaiból telik. Még azok is, kik külföldi tartományokba készülnek, úgy kapjanak mindenből, mint a többiek, mert arra is számíthatunk, hogy a kommunizmus oda is átesaphat, s akkor szükségük lesz rá. Az osztást a kórházi nővérek között k. Anzelma nővérünk látta el, s általában az egész idő alatt, míg a nővérek itt tartózkodtak, úgy az elutazási, mint sok más ügyüket odaadó szere-

tettel és önfeláldozással intézte, miáltal nagy gondtól és munkától kímélte meg szegény vizitátornőnket.

A nővérek igen nagy számuk miatt nem fértek be mindnyájan egy terembe. Azért pl. a Szent-István kórháziak többnyire a retraite-teremben, mások a szemináriumban, az iskolában és egyes hálókbán tartózkodtak. Itt történt az osztás is, aminek hű képét lefesteni nem is lehet. A kórházakból beérkezett összes fehérenemű és ruhaféle ki lett osztva az illető nővérek közt. A padokban ültek és kiki maga elég kapta részét, fehéreneműből és minden egyébből. Közben-közben a levegőbe kerül egy-egy vászondarab, alsószoknya, pántlika, aminek nincs párja, s így kínálkozik elfogadásra. És gazdája mindennek akad. Nt. vizitátornő minden nővért legalább két-két felsőruhával óhajtott volna ellátni, de a szövet- és posztófélékből egy-egy ruha is csak nagy nehezen kerül ki. Így a második ruhát egy-egy szemináriumú függőnyel kellett pótolni.

A központi ház nővéreit asszisztens és intéző nővérünk látta el a szükségekkel, a ház készletéből. Mindenki körülbelül egyforma mennyiséget kapott mindenből, csak a legidősebbek részesültek előnyben.

Mindamellettt korántsem került minden vásárra. Nt. vizitátornőnk bölcs előrelátása, — mely már a novemberi forradalom előtt is a társulat sok értékét helyezte távoli biztonságba, — most is gondoskodik arról, hogy a Központ és az egész tartomány tulajdonát képező sok drágaság: egyházi edények és ruhák, posztó- és vászonnemű; cipő és sok más értékes dolog meg legyen mentve, részint a társulat újbóli összejövetelére számítva, részint pedig — ha ez soká nem volna lehetséges — a szükségben levő nővérek fölsegítésére. Éppen ezért majdnem folytonos, lázas csomagolás és kiszállítás folyik a házban. Leginkább magán-házakba,

nővéreink rokonaihoz vagy ismerőseihez küldjük a csomagokat.

* * *

Nagy gondot okozott a 400 nővér élelmezése is. Készletünk szűken volt: néhány zsák liszt, kevés zsír és füstölthús, meg hordóba rakott főzelékféle: káposzta, répa, paradicsom. Burgonya, dara semmi sem volt. A jegyrendszert is megszigorították, hiszen a főváros rohamosan közeleg az éhínség felé, alig lehet valamit kapni. De jó elüljáróinknak eszébe sem jutott a csüggedés. Az, *ki a mezők liliomát ruhazza és az ég madarait eteti*, mennyivel inkább gondoskodik majd miatta szenvedő, elűzött aráiról! A lisztes zsákok, zsíros bödönök, hordók és ládák leapadtak ugyan, de — mint az evangéliumi szegény asszony olajos korsója — soha ki nem fogytak.

De jó szívek is jöttek segítségünkre. Tejes-asszonyunk — mikor megtudta, hogy a kórházakból kiűzött nővérek mind itt vannak, — sírva jelentette ki, hogy maga sem fog kávé inni, csak elég tejet küldhessen nekünk. Pékünk készségesen ajánlott fel jegy nélkül annyi kenyeret, amennyi csak kell. A mészáros, a hentes, a „Háztartás“ szövetkezet mind azt üzenték, hogy amijök csak van, szívesen ideadják. Némelyik kórházból a jobb érzelmű ápolónők saját pénzüket összeadták és abból vásároltak sajtot, kalácsot stb. a nővéreknek. A portán ismeretlen bácsika kopogott be és lisztet meg burgonyát adott az elűzött nővérek számára. Nevét a világért sem mondta meg. Mások egy-egy tepszi kalácsot, kenyeret, tojást, túrót vagy más csekélységet hoztak, ami éppen szegénységükből kitelt ebben a nagy drágaságban és ínségben. Egy szegény asszony szeretettel ajánlotta föl 150 koronácskáját, hogy vegyenek rajta a k. nővérek, amire éppen szükségük

van. Mások világi ruhákat vagy fejkendőket hoztak, hátha szükségünk lesz rá. Mindent köszönettel és hálával elfogadtunk, de az adománynál is százszorta jobban esett a szeretetnek és részvétnek ez őszinte megnyilvánulása.

* * *

A portánál leírhatatlan forgalom! A kapuk állandóan nyitva. Nővérek és világiak százával jönnek-mennek, egész nap. Csomagokat hoznak és visznek. Mind-egyiknek van kérdezni vagy jelenteni valója a portánál, ahol 5-6 nővér van fejtetőig elfoglalva. Szegény portásnővérek majd lerogynak már a sok ide-oda szaladgálástól, nővérek keresésétől és főleg a *rémhírektől*, melyek mind egész biztos forrásból erednek, és természetesen a portánál rakódnak le legelőször. Naponkint 40-50 teljesen idegen nő és férfi jön elsősorban meleg részvétét nyilvánítani. Sokan felajánlják lakásukat, kis élelemkészletüket s biztosítanak, hogy szívesen adnának menhelyet 1-2 vagy több nővérnek. Némelyik mindjárt meg is mondja, milyen nővérnek örülnének: „Aki németül tud, hogy volna barátnőm.“ — „Két időset, elhagyottat, akit ápolgathatnék.“ — Egyik középkorban levő nővért, a másik fiatal szeretne családtagul kapni. Egy idősebb német úr pláne igen sok kívánsággal állt elő. Szeretne magához fogadni egy nővért, aki csinos, magas, karesú és jókedvű, hogy — mint mondá: „daß ich a Freud' hab mit ihr!“

A látogatók másik része eselédet szeretne kapni ebben a nehéz időben, amikor a „háztartási alkalmazottak“-ból nagyságát nevel a szakszervezet. Ezek is mindjárt őszintén nyilatkoznak, hogy házvezetőnőnek, szobaleánynak, gyermekdajkának, szakácsnőnek avagy ápolónőnek szeretnének kapni egy vagy két nővért.

Még zsidók is jönnek, kik az erélyesen folyó lakás-rekvirálás ellen szeretnék biztosítani tágas lakásukat, azért esedeznek négy-öt nővérért, de „mint családtag“, és „még ma.“

Mind e jelentkezők nevét, lakását stb. pontosan följegyzik a portánál, azon ígérettel, hogy majd megkérdezzük a nővéreket, ki volna hajlandó valamire vállalkozni. Alig győzik e sok följegyzést, de mégis szívesen teszik, hiszen nem tudhatjuk, nem kell-e majd hirtelen elhagynunk a házat, — amint fenyegetnek velem, — s akkor jó szolgálatot tehetnek e címek. A kéréseket tényleg többször is felolvastuk a nővéreknek; de összesen csak öten vállalkoztak háztartási munkára magáncsaládokhoz, olyanok, akiknek senkijök sincs, s ezek is csak rövid ideig, az első veszély idején voltak magáncsaládoknál.

Közben-közben jönnek a fiatal nővérek szülői is. Többnyire derék falusiak, kiknek becsületes lelke nem tudja befogadni ez új világot, de még a gondolatot sem, hogy az ő leányuk belekeveredjék a kommunizmusba. Világért sem engedik, hogy a tanácsköztársaság szolgálatába lépjen. Inkább hazaviszik. „Ha a tiszt. főnök-nő már nem parancsolhat a lányomnak, — mondja egy derék édesanya, — akkor én akarok neki parancsolni!“ — S a drága elüljárók mit is tehetnének okosabban, mint, — hogy főleg a fiatalokat — átadják a szülőknek, s elhárítsák magukról a nagy felelősséget azok jövője miatt. A legtöbb gondot úgysis a fiatalok okozzák, hiszen rájuk vár a legtöbb veszély, s mégis nekik van legkevesebb tapasztalatuk és belátásuk, hogy a veszéllyel szembeszállni tudjanak.

* * *

Az utcán résztvevő tekintetekkel, csendes, vigasztaló szavakkal találkoznak nővéreink. Aki eddig kö-

zömbös volt a szerzetesek és általában a vallás iránt, most érzi ám, hogy az ő szívébe is belemarkoltak az apácák elűzésével. De hangosan felszólalni, tiltakozni nem mer senki. Avagy mégis! Íme, két nővérünk ül a villamosban. Egy suhanc hangosan megjegyzi csúfolkodva: „No, ezeket is férjhez adjuk nemsokára!” — Erre azonban az egész villamos felzúdul. Nekiesnek a legénynek, agyba-főbe verik s a legközelebbi megállónál kidobják a villamosból. Szinte jól esik, hogy azt, amit összeszorított ököllel némán magukba kellett fojtani, most kissé kiadhatták.

Márc. 30. Vasárnap. A szentmisében Úrfelmutatás után énekelt böjti ének *Könnyet hullat szívünk, szemünk*. . . úgy igazán kifejezte mostani lelki hangulatunkat. Könnyet hullat szívünk is, szemünk is szüntelenül, már napok óta. Minden reggel azon csodálkozunk, hogy még élünk és még nem ölt meg a tengermély fájdalom. Nincs mosoly, nincs öröm. De nincs is az az emberi vigasz, amely most szomorúságunkat enyhítené vagy csak pillanatokra is feledtetni tudná. Egy hosszú lelkirázkodtatás örli egész idegzetünket, szívünk minden zegét-zugát valóságos fizikai fájdalom emészti. Nővéreink elűzetése, a sok beteg és idős nővér sorsa, a szentruha elvesztésének gondolata, a társulat feloszlásának kilátásba helyezése a legfelsőbb hivatalból, az egyre beérkező rémhírek, a zűr-zavar, világiak jövése-menése a csendes szentély helyén, mindez úgy hat reánk, mint valami kínos, zsidbasztó álmokép, melyből a valóságra ébredés csak annál keserűbb. Némelyek nővér már napok óta nem eszik; csak éppen megérinti jóakarattal az ételt, de abban kell hagynia, mert toroka összeszorul, a szeme fátyolos lesz, nem esúszik le a falat. Mily igazán mondhatjuk most: „*Könnyhullatásom kenyerem nekem!*”

A kórházakba visszament nővérek már egészen világi ruhában vannak. Itt is voltak már néhányan bemutatkozni. Míg egyrészt nekünk összeszorul a szívünk láttukra, viszont nekik nehezükre esik, hogy a központban maradtak szentruhában járhatnak. Éppen erre való tekintettel, hogy a nővéreknek megkönnyítsük ezt az áldozatot, a kedves elüljárók hangoztatták már, hogy mi is sietessük átöltözködésünket. A nővérek persze hallani sem akarnak róla.

A helyzet rohamos fejlődésére való tekintettel drága elüljáróink újabb körlevelet bocsátottak útnak. Ebben már előkészítik a nővéreket a központ előrelátható feloszlására is, ahonnet már aligha kaphatnak többé szeretetteljes támogatást. A helyzet ugyanis kezd már tisztulni előttünk, már látjuk, hogy bajosan maradhatunk itt együtt.

* * *

Délután 5 óra felé látogatónk jelentkezett. Olyan, kinek neve hallatára mindnyájunkban meghűlt a vér: *Fáber Oszkár vallásügyi népbiztos*, a szerzetesrendek és általában a vallás kivégzésével megbízott teljhatalmú diktátor, *Apáti* nevű titkárával.

Fáber a kapun belépve, azzal a kívánsággal állt elő, hogy beszélni szeretne a nővérekkel. Összehívtuk tehát a nővéreket. Olyan sokan voltak, hogy a szemináriumot és a szentmagány termét is megtöltötték. Először tehát az egyik, azután a másik helyen tartotta meg beszédét. Persze, a kommunizmust ismertette a legrózsásabb színben. Az általános ismertetés után az egyházi ügyekre tért, és megmagyarázta, hogy a kommunizmus elvlasztja az államot az Egyháztól, de ez ennek csak előnyére válik, mert így legalább önálló lesz stb. Azután kérte a nővéreket, hogy ne menjenek

szét, hanem maradjanak együtt és lépjenek a tanácsköztársaság szolgálatába, hol a legszebb működési tér és legjobb sors várja őket. Hangsúlyozta, hogy a szentruhát mielőbb tegyük le és ajánlotta, hogy *saját jószántunkból* tegyük le, mert különben *kényszerítenek rá*. A központi ház adjon ebben jőpéldát a többieknek. Itt hozta már szóba, hogy a nővérek majd kapnak egy nyilatkozatot vagy fogadalmat, amit alá kell írniok.

A beszéd alatt a nővérek közbe-közbeszóltak és előadták kérdéseiket Fáber biztatására. „Ha a kommunizmus mindenkit boldogítani akar, miért rongja meg a mi boldogságunkat? Nekünk nem kell *tanulni* a kommunizmust, mi már *előbb gyakoroltuk*, mielőtt önök fölfedezték volna. Ha a kommunizmus olyan jóságos az emberiség iránt, teljesítse a mi kívánságunkat is: hagyjanak együtt és ne bántsanak minket.“ — Ilyenféle bátor szóbombák repültek Fáber felé, melyek láthatólag zavarba ejtették és nem is tudott okos feleletet adni. Egyik nővér azt mondta, hogy csak úgy vagyunk hajlandók együtt maradni, ha elüljáróink is köztünk maradhatnak, mint *elüljárók*. „Ezen könnyű segíteni; — válaszolá Fáber — egyszerűen válasszák meg a vizitátornót *főbizalminak*.“ Ez nagyon tetszett a nővéreknek. A legtöbben azt kérték, hogy a szentruhát és a kornettot megtarthassuk. „Ezt semmi szín alatt nem engedhetjük. Egyelőre, míg világi ruhákat szereznek, hordhatják a rendi ruhát. De a fejviseletet mielőbb le kell tenniük.“ — Megható volt, mikor jó öreg Zitta nővérünk törődött tartásával elébe állt és összetett kézzel könyörgött, hogy ne űzzék ki az öregeket. A lelkiismeret rosszul érezhette magát Fáberban, mert zavart hangon néhány megnyugtató szót hebegett. De mit lehetett várni oly embertől, ki magának az Úristennek fejére kiáltott halált!

Nem tudjuk, milyen érzellemmel távozott, de azt sejtjük, hogy a nővérek harcias szembehelyezkedéséből láthatta, hogy kemény fába vágta fejszójét.

* * *

Este nt. vizitátornő 80,000 K társulati pénzt osztott ki 4-500 nővér között, és pedig úgy, hogy a hivatásban 20 éven felüli nővéreknek 250 K, a fiatalabbaknak 150 K jutott, ami persze éppen csak az útiköltségre lehetett elég.

Márc. 31. Hétfő. Folynak a csomagolások, vég és határ nélkül. Csomagolnak azok, kik elutazni készülnek, csomagolnak a háziak. Ami csak menthető, kiküldik a házból. A portán át csak úgy vándorolnak kifelé a ládák, kosarak, kék és másszínű zsákok, kisebb nagyobb pakéták, hogy — mire illetéktelenek a házba jönnek, — ne maradjon nekik semmi. Aztán az az állandó nagy forgalom! Amerre csak megy az ember, mindenhol nyüzsögnek a nővérek. Ft. atya és nt. vizitátornő szobatójéka meg éppen olyan, mint az ostromlott vár. A kilíneset egyik kéz a másiknak adja át. Mindenki szorong, csak hogy bejusson és vigaszt avagy tanácsot kapjon azoktól, akiket Isten rendelt tanácsadóknak. Mert igen nehéz a választás: Elutazzanak-e, maradjanak a kórházban avagy éppen hazamenjenek-e? Egyiknek ilyen, másiknak olyan oka van, ennek ez, annak az a baja. És végeredményben mindegyiknek van baja, amelyre Isten után az elüljáróktól vár orvosságot. Hogy micsoda hősiecs lelkierőre volt drága elüljáróinknak szükségük ebben az időben, azt látni kellett. Ők maguk előtt látták a jelenben alakuló egész történelmet. A tartomány testébe célzott halálos dőfések az ő szívüket sebeztek meg legelőször és leg súlyosabban. És mégis mindezek mellett nem átalot-

ták reggeltől estig odaadó érdeklődéssel végighallgatni a nővérek apró-cseprő magánügyeit, mintha csak ez volna most egyedüli gondjuk.

Akik e nehéz időket nt. vizitátornőnk mellett élték át, azoknak alkalmuk volt egész lelki nagyságát megismerni. Amit ő ebben az időben dolgozott és szenvedett, az egyenesen emberfölötti volt. A házából minden hírv, minden segélykiáltás először hozzákerült, s a felelősség érzete is őt terhelte legjobban. Tőle vártak intézkedést nemcsak a főkérdésekben, hanem a legkisebb személyes ügyekre vonatkozólag is. Neki kellett mindenről és mindenkiről gondoskodnia a házban. És gondja bámulatatosan ki is terjedt minden kicsiségre. Isten kegyelme szemmelálthatólag vele volt. Míg mások elvesztették fejüket, síránkoztak és nem tudták magukat a helyzetbe beleélni, ő esodás nyugalommal és szelídséggel hallgatott meg mindenkit és adta ki óráról-órára a fontosnál-fontosabb rendeleteket. Ha valamikor, úgy ebben az időben a szó szoros értelmében *lelke volt a háznak*. Egyszerre négyen-öten is bementek szobájába, mert olyan sokan jöltek, hogy egyenkint nem futotta volna ki az időből. És ő az izgatottság jele nélkül igyekezett mindenkit kielégíteni. Nappal nem is jutott más munkához, azért nap-nap után éjjeli 12, 1, 2 óra felé tért csak nyugovóra. De mivel a gond és bánat nem hagyta aludni, reggel már jóval 4 óra előtt fönnvolt: a harangszó mindig íróasztala mellett találta. Ilyenkor végezte a sürgős elszámolásokat, beosztásokat, följegyzéseket, és írta a halomszámra érkező levelekre a megnyugtató, vígasztaló választ. A kommunizmus négy és fél hónapja alatt pihenést hiába ajánlottunk neki. Lelki ereje és okossága olyan megnyugtató hatással volt a nővérekre, hogy teljes bizalommal és engedelmességgel bízták rá

sorsukat, abban a szilárd meggyőződésben, hogy a jó Isten öröktől fogva őt választotta ki a magyar tartomány kiseded hajójának kormányzására ebben a viharos időben, és az ehhez szükséges kegyelmeket is megadta neki.

Április 1. Kedd. A központi ház történetének ez a legszomorúbb napja. A mai nap betetőzése volt az eddigieknek. Az elüljárók Isten előtt megfontolva helyzetünket, arra az elhatározásra jutottak, hogy a központban megkezdjük az átöltözködést. Egyelőre csak a kornett letételéről volt szó, mert világi ruhánk még nem készülhetett el. A szentruha letetésére indította őket elsősorban a generális anya körlevele a francia forradalom idejéből, amely arra szólította fel a nővéreket, hogy — ha a szentruha árán megmenthetik műveiket, — hozzák meg ezt az áldozatot. Hiszen, ha széjjelűznek, akkor sem maradhatunk szentruhában. Másrészt pedig így gondolkoztak: Mi itt a központban merev ellenszegüléssel nem segítünk a bajon, sőt csak még jobban ártanánk. Hiszen nem is számíthatunk a nép pártfogására, mint vidéken. De nem is szabad úgy eljárunk, mint egy önálló intézetnek, hiszen mindig az egész tartomány ügyét kell tekintenünk. A központot meg kell mentenünk a tartomány számára, ameddig csak lehet, hogy a központ engedékenységének leple alatt a többi házak annál szabadabban viselkedhessenek. Így is lett, és a kormányt egész idő alatt zavarban tartotta az a szerintük visszas helyzet, hogy — míg a központ és tartományi elüljárók a lehetőség határáig engedékenyek voltak, — egyes társházak a leghatározottabb ellentállást fejtették ki. Áldozatot kellett hoznunk végre azért is, hogy a kórházakban maradt nővéreink megnyugodjanak a változhatatlanban.

Halogattuk az áldozatot napról-napra. Tegnap délután Ft. atyánk tetőtől talpig civilben átjött, s a folyosón rémüldöző nővéreknek bemutatta magát. A nővérek egy része elsírta, más része elnevelte magát. Ft. atyánk pedig a saját áldozatának nehézségét elnyomva, jóságos mosollyal hordozta körül tekintetét a nővéreken, s a szentírást idézte: *Példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem, ti is hasonlóképen cselekedjétek.* —

Ma reggel 7 órára az összes nővéreket összehívták a társulati szobába, s tiszt. vizitátornő általános hangos sírás között felszólította őket, menjenek mindjárt a hálóba és tegyék le a kornettot. Őmaga sem tudott beszélni a sírástól, azért csak pár szóval mondta meg az okot. Ez a benyomás is felejthetetlen marad mindenkorra. Nt. vizitátornő, asszisztens és intézőnővér voltak az elsők, kik a hősiés áldozatra rászánták magukat, s pár perc múlva már fejkendővel jelentek meg. A példa vonzott. Lassacskán azok is erőt vettek magukon, akik sehogyssem tudták rászánni magukat, hogy a kornettól megváljanak. Délre már mindenki leszerelt. Mikor a kápolnában lelkiismeretvizsgálathoz összegyűltünk, a mindenféle formájú és színű fejviselettel ékeskedő nővércsapat síralmas látványt nyújtott. Könnyeink mindig újból és újból megeredtek, ha egymásra néztünk.

Keresztútunk 10. állomásához értünk el. Hogy a nagypénteki hangulat teljes legyen, mától kezdve nem harangoztunk többé a lelkigyakorlatokhoz, csak napjában háromszor, Űrangyalára. Benn a házban a szemínárcsengetyű jelezte az összejöveteleket. A harangszó elnémitásával is a figyelmet akartuk magunkról elhárítani. (Folytatjuk.)

KÖZPONTI LAP.

Havi közlemények
a magyarországi irgalmasnővérek számára.

6. ÉVFOLYAM.

1920.

3-4. SZÁM.

TARTALOM: Ébredés-Megújulás. III. — Az alázatosság. — Boldog Lujza Anyánk elvei. III. — Boldog vértanúnővéreink. — A Központiház krónikájából. III.

Ébredés-Megújulás.

(Folytatás.)

III. Űjuljunk meg az alázatosság erényének gyakorlásában.

Sok dicséretet hallottunk már életünkben magaslatos hivatásunkról. Ismerjük szent Vince Atyánk e mondását: „*Nincs szebb égen, földön, mint a szeretet igazi leánya!*” — Az Egyház, de még a világ is szebbnél szebb dicsérettel adóz a szeretet leányának. Az irgalom angyalainak, a szeretet vértanuinak, az árvák anyjának, az önfeláldozás hőseinek nevezi őket. Valóban vigyáznunk kell, hogy ez a sok magasztalás valamiképen el vakítsa lelki szemünket és tévútra ne vezessen. Egészen helytelen felfogása volna a szeretet leányának, ha ezen dicséretnek nyomán felsőbb régiókban keresnők őt, s szépségétől eltelve e sok dicséretet magunknak tulajdonítanók, anélkül, hogy rászorgáltunk volna. Ezzel kitésszük magunkat a veszélynek, hogy csupán megcsodáljuk a szeretet leányát. Miután pedig magunk is hordjuk a szentruhát, azon édes álomban ringatódzunk, hogy mi is azok közé tartozunk, ki-